

Procedury reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń fizycznych w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Ujanowicach

ZAGROŻENIA ZEWNĘTRZNE

1. Zagrożenia zewnętrzne

Do najczęściej występujących zewnętrznych zagrożeń fizycznych należą:

- 1) podejrzenie podłożenia ładunku wybuchowego
- 2) podejrzenie otrzymania podejrzonej przesyłki,
- 3) włamanie do szkoły połączone z kradzieżą,
- 4) wtargnięcie osoby posiadającej broń,
- 5) wtargnięcie terrorysty do szkoły,
- 6) zagrożenie wybuchem pożaru lub wybuch pożaru,
- 7) zagrożenie wybuchem gazu lub wybuch gazu,
- 8) zagrożenie niebezpiecznymi środkami chemicznymi lub biologicznymi,
- 9) zagrożenie katastrofą budowlaną ,
- 10) zagrożenie siłą żywiołową.

W niemal każdym z powyższych przypadków dochodzi do ogłoszenia **alarmu** i **ewakuacji** uczniów oraz personelu szkoły. Sposób ich przeprowadzenia powinien być znany wszystkim, a ćwiczenia w przeprowadzaniu ewakuacji powinny odbywać się raz w roku szkolnym.

W dużej liczbie przypadków wystąpienie zagrożenia zewnętrznego związane jest z wezwaniem odpowiednich służb drogą telefoniczną.

- Policja 997
- Straż Pożarna 998
- Pogotowie Ratunkowe 999
- Europejski Telefon Alarmowy obowiązującym na terenie całej Unii Europejskiej 112
- Pogotowie Energetyczne 991
- Pogotowie Gazowe 992

- Pogotowie Ciepłownicze 993
- Pogotowie Wodno-Kanalizacyjne 994
- Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego 987
- Infolinia Policji (połączenie bezpłatne) 800 120 226.

Wezwanie powinno odbywać się zgodnie z schematem procedury zapisanej poniżej :

- 1) wybranie numeru odpowiedniej służby. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podanie następujących informacji:
 - rodzaj stwierdzonego zagrożenia
 - nazwę i adres szkoły
 - imię i nazwisko oraz pełnioną funkcję
 - telefon kontaktowy
 - zrealizowane dotąd działania w reakcji na zagrożenie
- 2) potwierdzenie przyjęcie zgłoszenia i zapisanie danych przyjmującego zgłoszenie.

I. Procedura ewakuacji w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu

Alarm w szkole ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa w razie zagrożenia życia i zdrowia dzieci i innych osób przebywających na terenie szkoły. Najczęstszymi przyczynami, dla których może zajść konieczność ogłoszenia alarmu w szkole, są zagrożenia związane z powstaniem pożaru, a także możliwość rozprzestrzenienia na terenie szkoły niebezpiecznych substancji chemicznych lub ładunków wybuchowych.

1. Ewakuacji szkoły decyduje Dyrektor, który po otrzymaniu meldunku od nauczyciela lub innej osoby zgłaszającej zagrożenie oraz rozpoznaniu sytuacji podejmuje decyzję o zawiadomieniu służb (policja, straż pożarna) i ogłoszeniu alarmu.
2. Dyrektor szkoły, nauczyciele i pracownicy szkoły postępują zgodnie z instrukcjami bezpieczeństwa pożarowego, gazowego, wybuchowego, terrorystycznego, innymi.
3. W szkole obowiązuje system alarmowy wraz z zasadami postępowania po jego ogłoszeniu.

Tabela wewnętrznych sygnałów alarmowych

Rodzaj zagrożenia	Sygnal podstawowy	Sygnal alternatywny	Uwagi
Pożar	sygnal dzwinkowy 4 x 3 s z przerwami 3 s i głosem POŻAR	Dzwonek ręczny i ostrzeżenie głosowe: Uwaga! uwaga! Pożar w szkole!	W P
Gaz	sygnal dzwinkowy - 3 x 5 s z przerwami 3 s i głosem GAZ	Dzwonek ręczny i ostrzeżenie głosowe: Uwaga! uwaga! Gaz w szkole!	

Niebezpieczny ładunek	sygnał dzwonkowy - 2 x 7 s, z przerwami 3s i głosem BOMBA	Dzwonek ręczny i ostrzeżenie głosowe: Uwaga! uwaga! Bomba w szkole!
Skażenie chemiczne lub/i biologiczne	sygnał dzwonkowy – 2 x3 s z przerwą 3 s i głosem SKAŻENIE	Dzwonek ręczny i ostrzeżenie głosowe: Uwaga! uwaga! Skażenie szkoły!
wtargnięcie napastnika/ów - (sytuacja zakładnicza, aktywny strzelec)	sygnał dzwonkowy - 10 sygnałów jednosekundowych /sygnały pulsacyjne z przerwą jednosekundową/ i głosem NAPASTNIK	Dzwonek ręczny i ostrzeżenie głosowe: Uwaga! uwaga!! Napastnik w szkole! (sytuacja zakładnicza...strzelec...nożownik...!)
Odwołanie alarmu	sygnał dzwonkowy ciągły, trwający 20s,	Dzwonek ręczny i komunikat Odwołanie alarmu!

4. Za organizację i przebieg ewakuacji odpowiedzialni są wszyscy pracownicy szkoły.
5. Należy pamiętać, że akcją ewakuacyjną nie może w szkole kierować wiele osób, bo prowadzi to do dezorientacji i możliwości wybuchu paniki.
6. Jeżeli alarm zostanie ogłoszony w czasie przerwy, uczniowie powinni skupić się wokół
7. najbliższej stojącego nauczyciela i postępują zgodnie z jego poleceniami.
8. Jeżeli alarm zostanie ogłoszony w czasie lekcji uczniowie na polecenie nauczyciela ustawiają się w szeregu i w sposób zorganizowany kierują się do wskazanego wyjścia ewakuacyjnego. Należy się poruszać po prawej stronie korytarzy i klatek schodowych, wykonując polecenia osób funkcyjnych.
9. Nauczyciele i uczniowie, którzy mają lekcje na wyższych kondygnacjach, schodzą po stwierdzeniu, że uczniowie niższych kondygnacji opuścili już budynek i drogi ewakuacyjne są już wolne. Po opuszczeniu budynku uczniowie wraz z nauczycielem udają się na miejsce zbiórki.
10. Zbiórka na placu alarmowym służy sprawdzeniu obecności uczniów klas i ustalenia osób nieobecnych. Jest to bardzo istotne dla prowadzenia akcji ratunkowej przez wezwane służby ratownicze.
11. Za organizację ćwiczeń ewakuacyjnych, plan ewakuacji (drogi ewakuacyjne wraz z miejscem docelowym ewakuacji) odpowiedzialny jest dyrektor szkoły oraz osoba wyznaczona przez niego.
12. Najważniejsze zasady, które powinien pamiętać i przestrzegać każdy uczeń z chwilą

ogłoszenia alarmu w szkole:

- **śluchaj i wykonuj dokładnie polecenia nauczyciela**
- **bądź opanowany, nie ulegaj panice**
- **po przerwaniu zajęć udaj się na miejsce zbiórki wraz z klasą drogą wskazywaną przez nauczyciela**
- **pomagaj osobom słabszym**
- **bezwzględnie podporządkowuj się osobom funkcyjnym**
- **nie lekceważ zagrożenia, nawet wówczas, gdy nie zagraża ci bezpośrednio.**

13. W przypadku osób niepełnosprawnych bezpieczna ewakuacja powinna uwzględniać rodzaj oraz stopień niepełnosprawności i ewentualne wykorzystanie na potrzeby ewakuacji pomocy ze strony innych osób (pracowników, uczniów).
14. Aby ułatwić ewakuację osób z niepełnosprawnościami możemy wykorzystać informacje zawarte w procedurach ewakuacji lub instrukcji bezpieczeństwa budynku:
 - 1) Należy sporządzić listę uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności,
 - 2) Należy rozplanować zajęcia klas, w których uczą się osoby niepełnosprawne w taki sposób, by osoby te nie musiały przemieszczać się poza najniższą kondygnację naziemną budynku (przeważnie parter), należy przystosować drogi ewakuacyjne do poruszania się osób z różną niepełnosprawnością
 - 3) Należy wyznaczyć opiekuna osoby niepełnosprawnej na czas ewakuacji.
 - 4) Osoby niepełnosprawne ruchowo często są w stanie samodzielnie pokonać drogę do bezpiecznego miejsca. Może to jednak opóźnić czas ewakuacji całej szkoły. Jest to szczególnie istotne w pierwszej fazie opuszczania budynku. Warto uwzględnić konieczność przepuszczenia przed osobę niepełnosprawną strumienia ewakuowanych.
15. Przykłady technik ewakuacji osób z niepełnosprawnościami:
 - 1) wykorzystanie krzeselka lub wózka inwalidzkiego - ratownicy sadzają na nim osobę wymagającą pomocy, a następnie chwytają za nóżki oraz oparcie
 - 2) chwyt strażacki - ratownik przekłada swoją rękę między nogami osoby ratowanej, zaciskając ją na nadgarstku zwisającej ręki ratowanego, kładzie go sobie na barkach. chwyt kończynowy - jeden ratownik staje za głową ratowanego i chwytą go pod pachy, drugi ratownik jest odwrócony do ratowanego plecami i chwytą go pod kolana
 - 3) chwyt na barana - ratowany znajduje się na plecach ratownika, który podtrzymuje go obydwoma rękami za uda

- 4) chwyt kołyskowy - klasyczny sposób przenoszenia małych dzieci
- 5) wykorzystanie koca lub innego podobnego rozmiarami materiału - koc owija się wokół rąk i głowy
- 6) ratowanie w ten sposób, by możliwe było ciągnięcie osoby po płaskiej równej powierzchni (szczególnie przydatne przy ewakuacji osób o dużej masie ciała, nieprzytomnych oraz w zadymieniu gdzie nie ma możliwości przyjęcia postawy wyprostowanej).

II. Procedury postępowania na wypadek pożaru

W wypadku pożaru na terenie szkoły należy:

1. Zachować spokój i nie wywoływać paniki.
2. Zawiadomić telefonicznie lub przy pomocy innych środków łączności Dyrektora szkoły, który powiadamia Straż Pożarną.
3. Po uzyskaniu telefonicznego połączenia ze Strażą Pożarną należy wyraźnie podać:
 - 1) Nazwę szkoły;
 - 2) Dokładny adres;
 - 3) Określić w przybliżeniu co się pali i gdzie (piwnica, klasa, itp.);
 - 4) Imię i nazwisko wzywającego;
 - 5) Numer i telefon wzywającego.
4. W razie powstania pożaru w godzinach nauki w szkole należy zaalarmować personel , dzieci i młodzież umownym znakiem alarmowym.
5. Decyzje o uruchomieniu sygnału alarmowego w szkole wydaje:
 - 1) Dyrektor szkoły;
 - 2) Upoważnione osoby
6. Do czasu przybycia straży pożarnej należy:
 - 1) przystąpić do ewakuacji zgodnie z ustalonym planem;
 - 2) podjąć akcję gaśniczą przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego;
 - 3) wystawić przed wejściem do budynku szkoły osobę, która wskaże straży pożarnej najkrótszą drogę do pożaru.

III. Procedury postępowania podczas ulatniania gazu z instalacji lub innego źródła.

1. Gaz w budynku szkoły pojawić się może z wielu przyczyn. Najczęściej:
 - 1) w wyniku rozszczelnienia instalacji,
 - 2) nieostrożnego obchodzenia się z urządzeniami zasilanymi gazem (odkręcenie kurka lub

zagaszenie/zalanie palnika w urządzeniu nieposiadającym odcięcia dopływu gazu na taką ewentualność),

- 3) celowego działania
2. Jeżeli osoba wchodząca do budynku szkoły, lub w nim przebywająca poczuje charakterystyczną woń gazu ziemnego lub innego, którego nie jest w stanie zidentyfikować, w szczególności, gdy gaz działa drażniąco na drogi oddechowe i oczy, koniecznie należy:
 - 1) Zawiadomić dyrektora szkoły
 - 2) Pogotowie gazowe,
 - 3) Nie wpuszczać do budynku żadnych innych osób (uczniów) do chwili, gdy nie zostanie przez specjalistów ustalone źródło woni i wydana stosowna decyzja,
 - 4) Na polecenie dyrektora, a w przypadku nie cierpiącym zwłoki – samodzielnie – podjąć decyzję o ewakuacji osób już przebywających w budynku,
 - 5) Nie włączać oświetlenia elektrycznego ani żadnych urządzeń elektrycznych (UWAGA – już palącego się oświetlenia – NIE WYŁĄCZAĆ!!!),
 - 6) Nie używać otwartego ognia (nie zapalać zapalek, zapalniczek),
 - 7) Zamknąć zawór gazu,
 - 8) Otworzyć szeroko okna,
 - 9) Najszybciej jak to możliwe opuścić budynek,
 - 10) Udzielić wyczerpujących informacji przybyłej ekipie specjalistów pogotowia
 - 11) Zastosować się do wskazówek udzielanych przez osoby uprawnione.
3. Użytkowanie budynku szkoły zgodnie z przeznaczeniem, wznowić po powzięciu wiadomości od osób uprawnionych o ustaniu zagrożenia.

IV. Procedura postępowania w przypadku wtargnięcia napastnika (terrorysty) na teren szkoły.

1. W przypadku, gdy do szkoły wkroczy napastnik z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, należy:
 - 1) jeżeli nie miało się szansy na ucieczkę, ukryć się w najbliższym pomieszczeniu zabarykadować, tj. zamknąć drzwi na klucz.
 - 2) nauczyciel ma za zadanie wyciszyć i uspokoić przebywających w tym pomieszczeniu uczniów, aby terrorysta nie wiedział, gdzie są obecni ludzie.
 - 3) nauczyciel zwraca szczególną uwagę na dzieci ze SPE i uczniów, którzy potrzebują pomocy, np. te, które specyficznie reagują na stres.
 - 4) nauczyciel wysyła informację tekstową – SMS o zaistniałej sytuacji – na policję, a

- uczniów prosi o wyciszenie telefonów.
- 5) należy zasłonić okno i zgasić światło, aby utrudnić obserwacje sal lekcyjnych osobom współpracującym z napastnikiem znajdujących się na zewnątrz obiektu szkolnego.
 - 6) nie należy się przemieszczać po sali.
 - 7) należy stać poniżej linii okien.
 - 8) jeżeli padają strzały, należy położyć się na podłodze i nie krzyczeć, nie otwierać nikomu drzwi.
 - 9) w przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia należy podjąć walkę, którą może być ostatnią szansą na uratowanie życia.
2. W przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami:
- 1) należy wykonywać bezwzględnie polecenia napastników.
 - 2) należy oddać wszystkie przedmioty osobiste na żądanie terrorystów.
 - 3) należy unikać kontaktu wzrokowego z terrorystami i nie odwracać się do nich plecami.
 - 4) nigdy nie należy lekceważyć napastników, nie oszukiwać ich i nie być agresywnym.
 - 5) nauczyciel ma za zadanie uspokoić uczniów i zwracać się do nich po imieniu.
 - 6) nauczyciel powinien poinformować napastników o schorzeniach uczniów oraz zawsze powinien pytać o pozwolenie na rozmowę lub kontakt z uczniami.
3. W przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję:
- 1) nie należy uciekać z miejsca zdarzenia, gdyż można zostać uznanym za terrorystę.
 - 2) nie można pomagać służbom ratowniczym i dyskutować z nimi.
 - 3) należy położyć się na podłodze, trzymać ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy.
 - 4) należy bezwzględnie słuchać poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej.
 - 5) nie można trzeć oczu w przypadku użycia gazów łzawiących.
 - 6) należy być przygotowanym na traktowanie nas jako potencjalnego terrorysty dopóki nasza tożsamość nie będzie potwierdzona.
 - 7) po wydaniu polecenia należy jak najszybciej oddalić się we wskazanym kierunku, nie wolno się zatrzymywać by zabrać rzeczy osobiste.

V. Procedury postępowania w przypadku podłożenia ładunku wybuchowego w szkole.

1. Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego należy zapamiętać jak największą ilość szczegółów.

2. Należy zapisać natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje.
3. Należy poinformować niezwłocznie o otrzymaniu zgłoszenia osobę odpowiedzialną w szkole za uruchomienie procedury, która może zarządzić ewakuację całej szkoły.
4. Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego należy rozpocząć ewakuację zgodnie z planem ewakuacji.
5. Nie należy używać telefonu komórkowego, gdyż eksplozja ładunku mogła zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy.
6. Jeżeli jest to możliwe sprawdź czy w klasie nie pozostały przedmioty nie należące do jej wyposażenia.
7. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb.
8. W miejscu ewakuacji należy policzyć wszystkie dzieci i poinformować osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi.
9. Należy poinformować rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu.

VI. Procedury postępowania w przypadku podłożenia podejrzanego pakunku.

1. Należy odizolować miejsce znajdowania się podejrzanego pakunku.
2. Nie można dotykać, otwierać i przesuwać podejrzanego pakunku.
3. W przypadku stwierdzenia wydobywania się z pakunku innej substancji, należy go odkryć jeżeli czas na to pozwoli.
4. Należy poinformować osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury ewakuacji o znalezieniu podejrzanego pakunku.
5. Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego należy rozpocząć ewakuację zgodnie z planem ewakuacji.
6. Nie należy używać telefonu komórkowego, eksplozja ładunku może zostać zainicjowana falami emitowanymi przez telefon komórkowy.
7. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb.
8. W miejscu ewakuacji należy policzyć dzieci i poinformować osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi.
9. Należy poinformować rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu.

VII. Procedury postępowania w przypadku skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły.

1. W sytuacji, gdy nastąpiło skażenie szkoły (szkoła otrzymała np. informację o możliwym skażeniu substancją chemiczną/biologiczną):
 - 1) należy zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, a osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.
 - 2) należy natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe.
 - 3) należy w budynku - szkole, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację.
 - 4) należy w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywaniaskóry.
 - 5) należy przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń.
 - 6) należy powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku.
 - 7) do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych.
 - 8) należy oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.
 - 9) w miejscu ewakuacji należy policzyć dzieci i poinformować osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi.
 - 10) należy poinformować rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu.
2. W sytuacji, gdy szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się:
 - 1) nie należy dotykać i wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy.
 - 2) aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, należy przykryć ją np. kocem.
 - 3) należy pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów.
 - 4) należy opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób.
 - 5) należy powiadomić osobę odpowiedzialną za zarządzanie kryzysowe w szkole -

- dyrektora, wicedyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję.
- 6) należy zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i ewakuować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru.
 - 7) należy natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby - policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe.
 - 8) jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka.
 - 9) po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb - policja, straż pożarna, wyspecjalizowana jednostka zwalczania skażeń i zakażeń.
 - 10) w obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację.
 - 11) należy sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji.
 - 12) należy w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki - maski pyłowe, gazę, watę, kwas octowy, sok cytrynowy, oliwę jadalną, wodę, wodę utlenioną, mydło, olej parafinowy, środki pobudzające krążenie, spirytus do zmywaniaskóry.
 - 13) należy przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środków biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń.
 - 14) należy powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku.
 - 15) należy oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.
3. W sytuacji, gdy szkoła została skażona substancją chemiczną/biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję lub/i ogniska zachorowań:
- 1) nie należy dotykać i wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy.
 - 2) należy powiadomić osobę odpowiedzialną w szkole za zarządzanie kryzysowe - dyrektora, wicedyrektora, osobę upoważnioną przez dyrekcję.
 - 3) należy przykryć substancję np. kocem, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się.
 - 4) należy pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów.

- 5) należy opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzaną substancji i nie wpuszczać do niego innych osób.
- 6) należy ogłosić alarm i wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły ewakuować do wnętrza szkoły.
- 7) natychmiast po ogłoszeniu alarmu należy powiadomić odpowiednie służby - policję, straż pożarną, pogotowie ratunkowe.
- 8) w szkole należy zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację, a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia przygotowując się do ewentualnej kwarantanny.
- 9) należy oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie otrzymanymi od nich wytycznymi.

ZAGROŻENIA WEWNĘTRZNE

1. Do najważniejszych zagrożeń wewnętrznych w szkole należą:
 - 1) agresywne zachowania ucznia oraz zjawisko tzw. fali,
 - 2) korzystanie przez uczniów z substancji psychoaktywnych,
 - 3) kradzież lub wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych,
 - 4) pedofilia, pornografia, picie alkoholu,
 - 5) wypadek lub czyn karalny dokonany przez ucznia.
2. Zagrożeniom w szkole zwykle towarzyszą poprzedzające je lub im towarzyszące widoczne symptomy zachowań uczniów, na podstawie których można je rozpoznać. Ofiary negatywnych działań w szkole zwykle skarżą się na bóle głowy czy brzucha lub na brak apetytu. Często pojawia się wśród nich niechęć do chodzenia do szkoły (wagary) lub całkowita absencja. W rodzinie pojawia się agresja wobec rodzeństwa i rodziców, widoczny niepokój, rozdrażnienie lub lękowe reagowanie na różne sytuacje. Uczniowie izolują się i szukają samotności. Odbija się to negatywnie na ich wynikach w nauce. Nauczyciele i rodzice powinni zauważyć te zachowania i rozpocząć wyjaśnianie ich przyczyn. Należy pamiętać, że uczniowie na ogół ukrywają, iż stali się ofiarami czynów zabronionych, wstydzą się, nie chcą martwić nauczycieli/rodziców. Wreszcie przypisują sobie winę za to, co ich spotkało.
3. Niewłaściwe zachowania uczniów, a w konsekwencji zagrożenia dla bezpieczeństwa w szkole z ich strony mają wiele przyczyn:

- 1) uwarunkowania osobowościowe sprawcy – jego kłopoty w nauce, nieumiejętność przystosowania się do środowiska szkolnego, zazdrość w odniesieniu do kolegów z rodzin lepiej sytuowanych, rywalizacja w nauce, zazdrość o oceny,
 - 2) środowisko pozaszkolne - otoczenie ucznia, uwarunkowania społeczno-rodzinne,
 - 3) wpływ rodziny, telewizji, Internetu, gier komputerowych,
 - 4) środowisko szkolne - konflikty między rówieśnikami, dominacja starszych kolegów, próba zaistnienia w grupie - zdobycia kontroli nad rówieśnikami, chęć imponowania, wyróżnienia się wśród społeczności szkolnej,
 - 5) błędne funkcjonowanie szkoły - duża liczba uczniów, hałas, anonimowość uczniów, brak współpracy z rodzicami, Policją, nieumiejętność zagospodarowania czasu wolnego uczniów, czy brak zajęć pozalekcyjnych,
 - 6) błędy popełnianie przez nauczycieli w procesie kształcenia - niesprawiedliwe ocenianie, niedostateczna kontrola ucznia, tworzenie sytuacji stresowych, wyśmiewanie ucznia
4. Źródłem problemów w szkole może być też zestresowany i przemęczony nauczyciel, nie potrafiący poradzić sobie z agresją dzieci, żyjący w poczuciu niedoceniań jego pracy przez rodziców uczniów i kierownictwo szkoły, niepewny swojej przyszłości zawodowej i dotknięty trudnościami materialnymi, reprezentujący przedmiotowy stosunek do ucznia.
5. Sytuacje zagrożenia rodzą się w codziennych sytuacjach w szkole, kreowanych przez uczniów, a to przejawia się w:
- 1) systematycznym dokuczaniu, wyśmiewaniu, ośmieszaniu, przezywaniu, robieniu sobie żartów, biciu, popychaniu i kopaniu
 - 2) prezentowaniu dominacji wobec innych, chęci podporządkowania ich, w używaniu gróźb i siły
 - 3) spadku zainteresowania szkołą,
 - 4) niechęcią do podejmowania aktywności na rzecz społeczności lokalnej,
 - 5) niekontrolowanych - nieadekwatne do wieku i sytuacji - wybuchach gniewu, impulsywności
 - 6) nastawieniu „na nie ” i agresji wobec dorosłych
 - 7) nieprawidłowym zachowaniu się w stosunku do nauczyciela/wychowawcy - chęć dominacji nad kimś silniejszym, stojącym wyżej w hierarchii
 - 8) braku poczucia winy i wstydu, a nawet zadowoleniu z własnych negatywnych zachowań
 - 9) prezentacji postaw aspołecznych: kradzieży, wandalizm, picie alkoholu, testowaniu narkotyków
 - 10) przejawianiu zachowań agresywnych w stosunku do zwierząt

- 11) fascynacji sytuacjami ukazującymi sceny przemocy, inicjowaniu rozmów na tematy związane z używaniem niebezpiecznych narzędzi
 - 12) ekspresji wyrażanej w pracach szkolnych, ukierunkowanej na zjawiska związane z przemocą, pracach plastycznych obrazujących sceny agresji
 - 13) nadmiernym zainteresowaniem funkcjonowania grup przestępczych (próbach nawiązania kontaktu)
 - 14) rozmowach na tematy związane z bronią, przynoszeniu na teren szkoły niebezpiecznych narzędzi (m. in. broni, materiałów wybuchowych).
6. Przyczyną zagrożeń mogą być także zachowania nauczycieli takie, jak:
- 1) drwina i złośliwość wobec uczniów
 - 2) presja psychiczna, ośmieszanie, lekceważenie
 - 3) agresja słowna - dokuczanie, wyśmiewanie
 - 4) naruszenie nietykalności cielesnej
 - 5) groźby w stosunku do ucznia
 - 6) niesprawiedliwe ocenianie, ograniczanie możliwości rozwoju zainteresowań lub umiejętności ucznia
 - 7) tzw. solidarność zawodowa - nauczyciele bronią siebie nawzajem i są w stanie zrobić naprawę wszystko, by zachować dobre imię i nie wprowadzać zbędnego zamętu do szkoły
 - 8) brak autorytetu wśród młodzieży.

I. Procedury postępowania w przypadku agresywnego zachowania ucznia

1. Agresja fizyczna.

- 1) Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. W razie potrzeby należy zadbać o uniemożliwienie dalszego kontaktu między uczniami.
- 2) Należy powiadomić pielęgniarkę szkolną, pedagoga, dyrektora szkoły, wychowawcę oraz rodziców/opiekunów agresora i ofiary.
- 3) W przypadku zagrożenia życia pielęgniarka wzywa natychmiast karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców/opiekunów.
- 4) Pedagog szkolny i wychowawcy klas przeprowadzają rozmowy ze stronami konfliktu i ich rodzicami/opiekunami. Z rozmów sporządza się notatkę.
- 5) W przypadku wystąpienia wielokrotnych i poważnych w skutkach zachowań agresywnych ucznia/uczniów, szkoła kieruje sprawę na Policję. Wobec agresorów stosuje się konsekwencje przewidziane w Statucie Szkoły.

2. Agresja słowna.

- 1) Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska.
- 2) Należy powiadomić wychowawcę i/lub dyrektora, pedagoga.
- 3) Wychowawca/pedagog przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z uczniami na temat zdarzenia (w szczególnych przypadkach rozmowy należy przeprowadzać osobno z ofiarą i agresorem).
- 4) O zaistniałym zdarzeniu należy poinformować rodziców/opiekunów.
- 5) W poważnych przypadkach szkoła powiadamia Policję.
- 6) Wobec agresorów stosuje się konsekwencje przewidziane w Statucie Szkoły.

II. Procedury postępowania w przypadku znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych.

1. Znalezienie podejrzonej substancji odurzającej na terenie szkoły należy:

- 1) Zachować szczególne środki ostrożności.
- 2) Zabezpieczyć substancję przed dostępem do niej uczniów.
- 3) Powiadomić dyrektora szkoły, który powiadamia Policję.
- 4) Jeżeli to możliwe ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
- 5) Przekazać Policji zabezpieczoną substancję oraz informację o zaistniałej sytuacji.
- 6) Przeprowadzić w klasach zajęcia profilaktyczne związaną z tą problematyką.

2. Podejrzenie ucznia o posiadanie środków odurzających. Należy:

- 1) Odizolować ucznia od pozostałych osób i powiadomić pedagoga szkolnego.
- 2) Powiadomić dyrektora szkoły, który powiadamia Policję.
- 3) Zażądać od ucznia w obecności innej osoby/pedagoga przekazania posiadanej substancji.
- 4) Zażądać od ucznia pokazania zawartości plecaka oraz kieszeni.
- 5) Następnie należy powiadomić rodziców/opiekunów ucznia.
- 6) Należy przeprowadzić z uczniem w obecności rodziców/opiekunów rozmowę wychowawczą oraz objąć go działaniami profilaktycznymi lub wychowawczymi. Wsparcia należy udzielić również rodzicom/opiekunom.

3. Rozpoznanie stanu odurzenia ucznia alkoholem, narkotykami, bądź dopalaczami. Należy:

- 1) Odizolować ucznia od pozostałych i powiadomić wychowawcę, pedagoga szkolnego, dyrektora oraz wezwać rodziców/opiekunów do szkoły.
- 2) Przekazać ucznia pod opiekę pedagoga szkolnego i wezwać karetkę pogotowia w razie potrzeby.
- 3) Dyrektor w razie potrzeby wzywa Policję do szkoły lub odpowiednie służby zajmujące się zdrowiem psychicznym dziecka i zleca sporządzenie notatki wychowawcy/pedagogowi.

- 4) Należy przeprowadzić rozmowę wychowawczo-profilaktyczną z rodzicami/ opiekunami oraz z uczniem, jeżeli jego stan zdrowia w danym dniu to pozwala.
- 5) Pedagog/wychowawca opracowuje plan wsparcia dla ucznia i jego rodziny oraz wskazuje działania i instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji.
- 6) **W sytuacji odmowy współpracy przez rodziców/opiekunów w wyżej wymienionych przypadkach, szkoła pisemnie powiadamia Sąd Rodzinny.**

III. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia kradzieży, wymuszenia pieniędzy lub przedmiotów wartościowych na terenie szkoły.

1. Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i niwelowanie tego zjawiska.
2. Osoba, która wykryła kradzież, winna niezwłocznie powiadomić o zdarzeniu dyrektora szkoły.
3. Należy sprawcę czynu, o ile jest to osoba znana i przebywająca na terenie szkoły, przekazać pod opiekę pedagoga lub dyrektora szkoły.
4. Należy zabezpieczyć dowody przestępstwa.
5. Należy zażądać, by uczeń pokazał skradzioną rzecz bądź pokazał zawartość plecaka lub kieszeni we własnej odzieży – w obecności innej osoby, np. wychowawcy, pedagoga, dyrektora (pracownik szkoły nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży oraz plecaka ucznia, może to zrobić tylko Policja).
6. We współpracy z pedagogiem należy ustalić okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
7. Należy wezwać rodziców/opiekunów ucznia i przeprowadzić z nimi rozmowę w ich obecności oraz sporządzić notatkę służbową (pedagog, dyrektor).
8. W szczególnie poważnych przypadkach należy powiadomić Policję.
9. Sprawca powinien dokonać zadośćuczynienia poszkodowanemu w kradzieży.

IV. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków pedofilii w szkole.

1. Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie tego zjawiska.
2. Należy powiadomić dyrektora i pedagoga szkolnego o stwierdzeniu zagrożenia.
3. W przypadku potwierdzenia informacji o pojawieniu się osób obcych zaczepiających uczniów, należy bezzwłocznie powiadomić Policję.
4. Dyrektor szkoły powinien przekazać pracownikom szkoły informacje o stwierdzonym zagrożeniu.
5. Wychowawcy klas i pedagodzy szkolni powinni podjąć działania zmierzające do pozyskania informacji o osobach, które stanowią zagrożenie, a także ofiarach molestowania.

6. W przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, należy bezzwłocznie poinformować rodziców/opiekunów ucznia oraz Policję.

V. Procedura postępowania na wypadek przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole przez uczniów.

1. W przypadku uzyskania informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w szkole, należy bezzwłocznie powiadomić dyrektora szkoły.
2. Wychowawca ucznia, który rozpowszechniał pornografię wzywa rodziców/opiekunów do szkoły i informuje o tym w obecności dyrektora i pedagoga.
3. Wychowawca i pedagog powinni podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie treści pornograficznych i konsekwencji tego typu działań.
4. Sprawcy rozpowszechniania treści pornograficznych grożą konsekwencje przewidziane w Statucie Szkoły oraz w Kodeksie Karnym: art. 197 &3, art.200a,art.200b
5. W przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, bezzwłocznie powinni zostać poinformowani rodzice ucznia/prawni opiekunowie oraz Policja w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwiają ustalenie sprawczy molestowania.

VI. Procedura postępowania w przypadku występowania niepokojących zachowań seksualnych wśród uczniów.

1. W przypadku niepokojących zachowań seksualnych ucznia nauczyciel lub inny pracownik szkoły powinien powiadomić wychowawcę klasy i/lub pedagoga szkolnego .
2. Nauczyciel jeżeli jest świadkiem, żąda od ucznia zaprzestania czynności i podejmuje z nim rozmowę wychowawczą.
3. W przypadku, gdy uczeń przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez uczniów, którzy brali czynny udział w tego typu zachowaniach.
4. Wychowawca lub pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem oraz informuje o zaistniałym zdarzeniu rodziców ucznia i ustala z nimi dalsze wspólne postępowanie z dzieckiem.
5. W sytuacji kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole, gdy szkoła wykorzysta dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one spodziewanych efektów, a zachowanie ucznia wskazuje na znaczny stopień demoralizacji,

dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich lub Policję – Wydział ds. Nieletnich.

6. Gdy zachowanie ucznia może świadczyć o popełnieniu przez niego przestępstwa (np. gwałtu), pedagog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły po uprzednim powiadomieniu o zajściu rodziców ucznia, zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, która dalej postępuje zgodnie ze swoimi procedurami.
7. Pedagog całe zdarzenie dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę.

VII. Procedura postępowania na wypadek popełnienia przez ucznia czynu karalnego.

1. Osoba będąca świadkiem zagrożenia zobowiązana jest do powiadomienia dyrektora szkoły.
2. Dyrektor szkoły odpowiada za ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
3. W przypadku, gdy sprawca jest znany i przebywa na terenie szkoły, należy jak najszybciej go zatrzymać i przekazać pod opiekę dyrektorowi lub pedagogowi.
4. Dyrektor szkoły/pedagog powiadamia rodziców o zaistniałym przypadku.
5. Dyrektor jest zobowiązany do niezwłocznego powiadomienia Policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (np. rozbój, uszkodzenie ciała, itp.) lub w przypadku, gdy nieletni nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość jest nieznana. Do jego obowiązków należy także zabezpieczenie ewentualnych dowodów lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich Policji.

VIII. Procedura postępowania na wypadek ucznia będącego ofiarą czynu karalnego.

1. Osoba będąca świadkiem, która dostrzegła zagrożenie, powinna udzielić ofierze czynu karalnego pierwszej pomocy przedmedycznej oraz zawiadomić pielęgniarkę szkolną, która w szczególnym przypadku ma obowiązek wezwać pogotowie.
2. Świadek zdarzenia ma obowiązek poinformować o sytuacji dyrektora szkoły.
3. Obowiązkiem dyrektora szkoły jest niezwłoczne powiadomienie rodziców ucznia – ofiary czynu karalnego.
4. Dyrektor szkoły powinien niezwłocznie wezwać policję, szczególnie w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.
5. W dalszej kolejności ofiara czynu karalnego powinna otrzymać pomoc, wsparcie psychologiczne.

IX. Procedura reagowania w sytuacji zaczepiania ucznia przez osobę dorosłą- rodzica innego ucznia.

1. Jeżeli pracownik szkoły jest świadkiem sytuacji, w której rodzic zaczepi, obrazi, zagrozi, uderzy

obce dziecko, powinien natychmiast przerwać zdarzenie.

2. O incydencie zostaje poinformowana dyrekcja szkoły.
3. Dyrektor/pedagog szkolny prowadzi rozmowy wyjaśniająco-pojednawcze i prewencyjne z uczestnikami zajęcia. Zostaje spisana notatka służbowa, w której zawarte są ustalenia na przyszłość.
4. Dyrektor szkoły/pedagog szkolny w rażących przypadkach zgłasza zaistniały fakt na Policję.
5. Jeżeli wystąpiły obrażenia na ciele dziecka, rodzic poszkodowanego dokonuje obdukcji lekarskiej. Następnie wyniki obdukcji dostarcza na Policję. Uruchomiona zostaje procedura policyjna (rozmowy wyjaśniające, spisanie protokołu, sankcje).

X. Procedura postępowania w przypadku dokonywania samookaleczeń przez ucznia.

1. Każda osoba, która ma podejrzenie, że uczeń dokonuje samookaleczeń, powinna zgłosić sprawę do wychowawcy/pedagoga szkolnego.
2. Wychowawca/pedagog przeprowadza rozmowę z uczniem, co do którego istnieje podejrzenie, że się okalecza i prosi pielęgniarkę szkolną o dokonanie oględzin pokaleczonego miejsca.
3. Wychowawca/pedagog ma obowiązek powiadomienia dyrektora oraz natychmiastowego wezwania rodziców do szkoły.
4. Rodzic pisemnie wyraża zobowiązanie do jak najszybszego kontaktu ze specjalistą (psycholog, psychiatra).
5. Uczeń zostaje objęty na terenie szkoły pomocą pedagoga szkolnego.

